

Viken fylkeskommune
Postboks 220
1702 SARPSBORG

Saksbehandler, innvalgstelefon
Carl Henrik Jensen, 69247049

Uttalelse til oppstart og høring av planprogram for tre nye regionale planer i Viken

Vi viser til deres oversendelse 24. juni med høring av felles planprogram for tre nye regionale planer i Viken fylke. Det varsles samtidig oppstart av de tre planene.

Statsforvalteren i Oslo og Viken mener det er positivt at Viken fylkeskommune fortsetter sitt gode arbeid med FNs bærekraftsmål i foreslått planprogram for de tre nye regionale planene. Det er under ti år til bærekraftsmålene skal være innfridd. Det er derfor viktig å inspirere til, og forankre dette arbeidet i fylket. For flere kommuner vil det måtte innebære et taktskifte i planleggingen å bidra til målene.

Vi har i vår vurdering nedenfor flere innspill til planprogrammet og besvart fylkeskommunens spørsmål.

Vi ser fram til et videre godt samarbeid. Vi ber om å få tilsendt vedtaket og endelig planprogram.

Bakgrunn

I samsvar med vedtatt regional planstrategi skal det utarbeides følgende tre planer:

- Regional plan for økt livskvalitet, deltakelse og likeverd
- Regional plan for kompetanse og verdiskaping
- Regional plan for areal og mobilitet

Vi skrev uttalelse til regional planstrategi, i vårt brev 24. september 2020.

Fylkeskommunen presiserer at det er åpent for innspill og uttalelser, men at de spesielt ønsker innspill på følgende:

1. Er planenes formål og tematikk relevant og et godt utgangspunkt for videre planarbeid?
2. Har dere kunnskapsgrunnlag som er relevant for det videre planarbeidet og som bør inkluderes i planprogrammet?
3. Hvordan ønsker dere å bli involvert i det videre planarbeidet?

4. Hvilke elementer fra gjeldende planverk og samarbeid har fungert godt og bør tas med videre i de nye regionale planene? Er det noe som har fungert mindre godt?
5. Hva er det viktigste langsiktige arbeidet eller strategien dere jobber med som kan ha betydning innenfor den enkelte plan?

Statsforvalterens rolle

Vi skal bidra til at planer ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser innen landbruk, klima og miljøvern, folkehelse, barn og unges interesser, samfunnssikkerhet og gravplasser. Statsforvalteren skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innen våre ansvarsområder blir fulgt opp i regionale og kommunale planer. Fylkeskommunen og kommunene er planmyndighet og har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet.

Statsforvalterens innspill

Vi mener fylkeskommunens måte å innrette planarbeidet på, ved å benytte de seks innsatsområdene i alle de tre planene og sørge for å ivareta de tre tverrgående temaene, bør bidra til de ønskede målsettingene og det ønskede samarbeidet. Det vil forhåpentligvis også hjelpe til med å løse de omtalte samfunnsflokene.

Innretningen på planprogrammet er omfattende, og det er noe utfordrende å få oversikt om alle tema er tilstrekkelig ivaretatt. Dette inkluderer også utredningsbehovet. Det er videre lagt et stramt tidsløp for planarbeidet, som i seg selv kan være en begrensende faktor på hvilket kunnskapsnivå man kan legge til grunn. De eksisterende planene er basert på ulike kunnskapsgrunnlag og det er usikkert om dette totalt sett er godt nok når det skal lages planer for hele Viken.

Vi har nedenfor forsøkt å gi tilbakemelding på fylkeskommunens spørsmål. Deretter har vi merknader til enkelte punkter i det foreslåtte planprogrammet.

Vi legger videre til grunn at våre tidligere innspill til regional planstrategi, og til Vikens landbruksstrategi tas med i det videre arbeidet.

1. Er planenes formål og tematikk relevant og et godt utgangspunkt for videre planarbeid?

Vi mener planenes formål og tematikk i hovedsak er relevant beskrevet og et godt utgangspunkt for videre planarbeid. Noen formuleringer kan imidlertid være gjenstand for tolkninger og noe avhengig av tolkningen kan de vektlegges i ulik grad. Vi legger imidlertid til grunn at de er innenfor føringene av nasjonal politikk.

I planprogrammet omtales biologisk mangfold og naturverdier. Vi savner en synliggjøring av vassdrag og sjø. De regionale vannforvaltningsplanene skal legges til grunn for all virksomhet og planlegging, og krever oppfølging innenfor mange sektorer. I Viken er det områder med store utfordringer for miljøtilstanden i vassdrag og sjø, og mange vannforekomster oppnår ikke miljømålene. Miljøtilstand i vassdrag og sjø bør tydeliggjøres som tema i planprogrammet.

2. Har dere kunnskapsgrunnlag som er relevant for det videre planarbeidet og som bør inkluderes i planprogrammet?

[FHI sine folkehelse rapporter](#) som kommer hvert 4. år bør inkluderes i kunnskapsgrunnlaget, i tillegg til kunnskapen fra Ungdata og andre kjente kunnskapskilder på velferdsområdet. Vi viser også til [Nasjonal strategi for den sosiale boligpolitikken](#), [sjekkliste for prioriteringer i kommunal planlegging for sosial og økonomisk bærekraft](#) og [Nasjonal faglig retningslinje for tidlig](#)

[oppdagelse av utsatte barn og unge](#). Vi anbefaler også FNs [merknader til Norges oppfyllelse av FNs konvensjon om funksjonshemmedes rettigheter](#) (CRPD).

Det finnes mye tilgjengelig arealinformasjon og statistikk hos SSB, Landbruksdirektoratet og NIBIO. Tall for tap av dyrka og dyrkbar jord (KOSTRA tall – kommunevis) er tilgjengelig på våre nettsider, og hos SSB og Landbruksdirektoratet. Betydningen av utmarksbeiter og grasarealer for matproduksjon er det også viktig å få fram bedre kunnskap om. Vi viser til kart hos NIBIO.

3. Hvordan ønsker dere å bli involvert i det videre planarbeidet?

Vi ønsker å delta i det videre arbeidet fra flere fagområder. Dette inkluderer arbeidet med å utarbeide strategier, retningslinjer og eventuelle bestemmelser, samt bidra med fagkunnskap innen ulike samfunnsområder. Vi legger til grunn at vi blir invitert til tema- og arbeidsmøter.

Vikens videregående skoler innen naturbruk og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) er særlig viktige for å sikre god kompetanse for framtidens landbruk og det grønne skiftet.

Vi mener videre at velferdsaktører som NAV, Husbanken og IMDi bør kobles på arbeidet. Disse aktørene sitter med mye kompetanse og virkemidler.

4. Hvilke elementer fra gjeldende planverk og samarbeid har fungert godt og bør tas med videre i de nye regionale planene? Er det noe som har fungert mindre godt?

Vi ser det som viktig at det videreføres føringer for fritidsbebyggelse, særlig i fjellområdene, slik det er i regional plan for areal og transport for Buskerud. Vi mener det er nødvendig med et regionalt blikk på utviklingen av fritidsbebyggelse, og at kommunene forholder seg til de samme føringene.

Det har vært tydelige føringer fra Stortinget i flere omganger om at areal- og transportplanleggingen i Oslo og Akershus må ses i sammenheng. Den gjeldende regionale planen for areal og transport for Oslo og Akershus er på enkelte punkter forholdsvis stram, noe vi mener er nødvendig. Oppfølgingen av den regionale planen fra kommunenes side har imidlertid vært noe varierende. Det har også variert hvorvidt fylkeskommunen og staten har benyttet seg av sine virkemidler til å endre kommunale planer som bryter med regionale føringer. Vi mener problemstillinger rundt oppfølging av planen bør tas med i det videre arbeidet.

Vi mener det er et stort behov for regionale føringer og regional styring av arealutviklingen. Det er videre avgjørende at denne planleggingen skjer i samarbeid med Oslo.

Føringene for bybåndet har i den regionale planen vært noe uklare, og vi mener det er behov for å konsentrere veksten også i denne sonen. Vi ser også at noen kommuner sliter med å nå sine ambisjoner om vekstfordeling i praksis.

Den regionale planen for areal og transport for Oslo og Akershus og fylkesplanen for Østfold benytter %-vis fordeling av framtidig utbygging. Dette kan gi uheldige utslag for de kommunene som har sterk vekst. Når det bygges mye i sentrum, blir effekten at det også kan bygges mye utenfor sentrum. Dette er ikke nødvendigvis i samsvar med overordnede mål og føringer, og denne problemstillingen bør vurderes i det videre planarbeidet.

Jordvernføringene er for svakt ivaretatt i den regionale planen for areal og transport for Oslo og Akershus. Det bør bli tydeligere hvordan hensynet til jordvern, landskap og natur skal ivaretas i et

langsiktig perspektiv. I dag blir potensialet for fortetting og transformasjon ikke nødvendigvis utnyttet før det legges til rette for nye byggeområder i natur- eller landbruksområder.

Vi ser videre et stort behov for å videreføre de regionale føringene som finnes innen masseforvaltning. Disse må videreutvikles for å bidra til en sirkulær økonomi og en mer bærekraftig arealforvaltning.

5. Hva er det viktigste langsiktige arbeidet eller strategien dere jobber med som kan ha betydning innenfor den enkelte plan?

Statsforvalteren jobber med et bredt spekter av strategier og langsiktig arbeid, etter føringer gitt av regjeringen og Stortinget.

UTTALELSE TIL ENKELTE PUNKTER I FORESLÅTT PLANPROGRAM

2. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Barn og unges interesser er omtalt i et eget avsnitt. Vi er opptatt av at myndighetene bruker barnekonvensjonen aktivt i sitt arbeid. Vi ber derfor om at det også legges inn en henvisning til barnekonvensjonen i dette avsnittet.

Det er mange nasjonale føringer som er relevant for arbeidet, og vi har forståelse for at det ikke er mulig å liste opp alle. I planprogrammet nevnes *Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging 2019-2023*, noe vi støtter. Vi mener imidlertid at de statlige/rikspolitiske retningslinjene for planlegging har en særskilt rolle i planleggingen og bør innarbeides som *føringer* for planarbeidet (og ikke bare noe planen skal «ta hensyn til»). Følgende statlige planretningslinjer ser ut til å være relevante føringer for planarbeidet:

- Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen (2021).
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (2018).
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014).
- Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen (1995).
- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (1994).

4.1 Plan for økt livskvalitet, deltakelse og likeverd

Norge vil preges av eldrebølgen i de årene fylkeskommunen nå planlegger for. Eldre er en ressurs, men også en stor mangfoldig befolkningsgruppe. Viken må derfor planlegge for en utvikling med økende antall eldre med sammensatte helseutfordringer og et stort og økende antall personer med demens. Det må også planlegges for at både friske og syke eldre får leve aktive liv, og det må gjennomgående planlegges for at samfunnet er tilrettelagt og inkluderende for alle, helt uavhengig av psykisk og fysisk funksjonsnivå.

Omkring 15 % av befolkningen har nedsatt funksjonsevne. FN-konvensjonen for personer med nedsatt funksjonsevne (CRPD) må bidra til å nå målene for sosial bærekraft og folkehelsearbeid. Norge fikk merknader av FN på vår oppfyllelse av konvensjonen. Vi ser det som viktig at de regionale planene bidrar til å ivareta funksjonshemmede sine rettigheter og at samfunnet utvikles i tråd med føringene om universell utforming.

En sentral utfordring i tjenestetilbudet barn og unge får i dag, er at hjelpen kommer for sent og at den kan virke tilfeldig og lite samordnet. Dette er beskrevet blant annet i rapportene *Svikt og svik* og *Det å reise vasker øynene*. I ny barnevernlov får kommunen et krav om å utarbeide en plan for arbeidet med å forebygge omsorgssvikt og atferdsvansker. Viken fylkeskommune bør ha dette

med seg inn i planer for levekårsområdene, slik at nye krav om plan for forebyggende arbeid blir innarbeidet.

Gjennom oppvekstreformen og forslag til ny barnevernlov våren 2021 påpeker regjeringen et behov for at kommuner etablerer samarbeid på tvers i egen kommune slik at barn og unge får gode, samordnede tiltak, og at kommunen jobber aktivt for å forebygge omsorgssvikt.

Oppvekstreformen har en målsetting om at flere barn skal få fosterhjem og institusjonstjenester lokalt når disse tjenestene skal gis. Tilrettelegging av lokale tjenester vil kunne innebære både faglige og økonomiske utfordringer. Slik vi ser det, er det av betydning at dette tas inn i den regionale planen. Kommunene må planlegge hvordan de vil legge til rette for en utvikling av lokale tiltak i den enkelte familie og for omsorgstiltak, når barn ikke kan bo hjemme i kortere perioder, eller i et oppvekstperspektiv. Vi viser også til at det vil være behov for at kommunene planlegger for hvordan de skal bistå unge voksne i overgangen mellom barn og voksen, med boliger for unge voksne og tilhørende hjelpetiltak. Vi vil oppfordre Viken fylkeskommune til å være særlig oppmerksom på dette i sine planer.

Ny strategi for sosial boligpolitikk *Alle trenger et trygt hjem* har som prioriterte innsatsområder at flere skal kunne eie egen bolig og at leie skal være et trygt alternativ. Startlån er et virkemiddel for å hjelpe flere familier fra leie til eie, blant annet gjennom å etablere gode rutiner og prosedyrer for å bistå til gjennomføring av boligkjøp. I strategien er det nevnt spesielt operasjonalisering av delmål 11.1, som går ut på å sikre at alle har tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger til en overkommelig pris. Enkelte grupper i samfunnet er særlig sårbare på boligmarkedet. I strategiperioden skal det rettes en særskilt innsats mot dem som står i fare for å bli eller er bostedsløse, barn og unge, og personer med nedsatt funksjonsevne. Gjennom planlegging av et velfungerende boligmarked tilrettelegger kommunene for attraktive og tilgjengelige boligområder for hele befolkningen. Den sosiale boligpolitikken må derfor ses i sammenheng med den brede boligpolitikken lokalt.

I kommende planarbeid bør det beskrives hvordan Vikensamfunnet sammen med NAV og velferdstjenestene må samarbeide om å løse samfunnsflokken *barn som vokser opp i lavinntektsfamilier*. Dette handler om arbeid, bolig, økonomi og ikke minst barn og unges situasjon. Forskning viser at å være i arbeid er med på å bedre voksnes helse, og særlig psykisk helse. Å ikke være i arbeid fører til dårligere psykisk helse. Forskning viser at voksnes helsesituasjon påvirker barna negativt. Dersom man skal kunne oppfylle mål om barnas beste, så må foreldrene, som står langt fra arbeidsmarkedet, gis muligheter til å komme i arbeid.

Økt befolkningsmengde, nye trender og større kulturelt mangfold innebærer et konfliktpotensial rundt bruk av naturen til rekreasjon. Kunnskap om normer og regler for ferdsel i naturen kan ikke tas for gitt. Viken bør som sentral aktør i friluftsförvaltningen utrede problemstillingen og egen rolle.

Vi savner en tydeligere problematisering av at strandsonen, fjorden og de store vassdragene spiller en stor rolle for livskvalitet og rekreasjon for mange, samtidig som dette er dette sårbare økosystemer under sterkt press. Temaet og de tilhørende dilemmaene bør synliggjøres bedre i utredningsprogrammet.

Dårlig vannkvalitet er negativt for naturmangfold knyttet til vann og reduserer også i stor grad bruksverdien. God vannkvalitet og fungerende akvatiske økosystemer har betydning for rekreasjon og naturopplevelser, noe som kan bidra til økt livskvalitet. Dette er derfor forhold som kan nevnes under regional plan for livskvalitet, deltakelse og likeverd.

Det er positivt at lysforurensing nevnes som relevant tema. Viken kan ta en ledertrøye ved å utvikle både kompetanse og politikk på et nytt felt. Vi er noe usikre på om temaet hører mest innunder regional plan for økt livskvalitet, deltakelse og likeverd. Temaet er et vel så stort forurensningsproblem for biologisk mangfold som for mennesker.

4.2 Regional plan for areal og mobilitet

Etter vår vurdering er det avgjørende at samarbeidet med Oslo videreføres. Det må avklares hvordan allerede inngåtte avtaler skal kunne ivaretas om gjeldende planer erstattes med nye planer. Det er også viktig å sikre et godt grunnlag for eventuell inngåelse av byvekstavtaler i Buskerudbyen og Nedre Glomma.

Vi legger til grunn at planstrategiens 0-visjon for nedbygging av matjord ligger til grunn. Dette er viktig for å ivareta nasjonale jordvernmål.

Jord- og skog- og utmarksareal har mange ulike funksjoner og er viktig for blant annet matforsyning, økosystemtjenester, naturmangfold, karbonlager, trevirke, klima og klimatilpasning, rekreasjon og landskap. Planen bør drøfte konsekvenser, arealstrategier og føringer for både typiske kornområder og i fjell- og skogområder.

Det må også vurderes hvordan arealbruk påvirker matproduksjon på utmarksbeite og seterdrift. Stor utbygging i fjellområder kan gi økt risiko for skadelige flommer. Tap av natur-, myr, og skogarealer påvirker klimagassutslippene ved redusert CO₂-opptak, og karbonlager og skogproduksjon.

I formålet med planen nevnes restaurering av viktige natur-, kultur- og friluftsområder. Det er viktig å sikre at naturrestaurering skjer på naturens premisser, slik at ikke sårbare og trua naturtyper går tapt i forsøket på å gjenskape annen natur. Hvilke naturtyper det er aktuelt å arbeide videre med for restaurering, bør utredes.

Flere steder nevnes grønnstrukturer og friluftsårer. Ikke alle naturtyper og økosystemer har høy toleranse for ferdsel. Som et ledd i planarbeidet bør det utredes strategier for hvordan man sikrer befolkningen adgang til rekreasjonsområder som tåler belastningen som økt ferdsel fører med seg.

«Mer bærekraftig arealbruk i forbindelse med fritidsboligbygging og økt bruk av fritidsboliger» nevnes som et tema hvor vi trenger særlig omstilling for å nå utviklingsmålene. Særlig i fjellkommunene i Viken er det store reserver av byggeområder avsatt til fritidsboliger. Samtidig ser vi at mange av kommunene stadig ønsker å avsette nye arealer til fritidsboliger. Den regionale planen bør problematisere dette og si noe om behovet for videre bygging av fritidsboliger i regionen og få fram utfordringene knyttet til nedbygging av natur- og friluftsområder. Tematikken henger også nært sammen med lokal næringsutvikling og kan derfor også gjerne diskuteres i den regionale planen for kompetanse og verdiskaping.

Flere steder i planprogrammet står det at man skal bevare viktige naturområder. Det bør utdypes nærmere hva man legger i begrepet «viktige naturområder». Er det da snakk om naturområder med dokumenterte naturverdier? Det er viktig å være klar over at mange kommuner i Viken er mangelfullt kartlagt for naturmangfold per i dag.

Karbonrike arealer som skog, myr og fjell kan være viktige selv om det ikke er registrert spesielt verdifullt naturmangfold der. «Hverdagsnatur» kan også være viktig, fordi den utgjør matriksen rundt de truede naturtypene og artene, og bidrar til en sammenhengende grønnstruktur.

Arealregnskap og kartmessig sikring av sammenhengende grønnstruktur kan være egnede verktøy for å ivareta naturmangfold og jordvern.

4.3 Regional plan for kompetanse og verdiskaping

I arbeidet med næringsutvikling basert på utmarksressurser og opplevelsesbasert næring er det viktig å ta hensyn til at ikke alle naturtyper og økosystemer er like robuste. Enkelte områder tåler ikke økt belastning og bør helst avlastes. Utredningsprogrammet bør omfatte et kunnskapsgrunnlag som basis for gode strategier på dette feltet.

Viken bør være ledende i landet når det gjelder omstillingen til sirkulær økonomi. Fylket har lange tradisjoner og sterke næringsklynger/kompetansemiljøer innen industri, logistikk, avfallshåndtering og gjenvinning. Sirkulære løsninger er nevnt flere steder i planprogrammet, men ikke nærmere konkretisert. Vi viser til vår uttalelse til regional planstrategi der vi omtaler behovet for løsninger for hele Viken bygget på sirkulærøkonomi for vann, avløp og avfall. Målet er å utnytte ressursene bedre og på en langt mer miljøvennlig, effektiv og økonomisk måte enn i dag. Det handler om å bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industri, og å bidra til innovasjon i hele Viken istedenfor at hver enkelt kommune prøver å løse sine oppgaver hver for seg.

Under regional plan for kompetanse og verdiskaping, innsatsområde bærekraftig arealbruk, matproduksjon og ernæring, står det at skog, sjø og vassdrag i større grad enn i dag kan brukes til produksjon av mat og dyrefor. Vi kan ikke se at dette er relevant for vassdrag. Videre ser vi at miljøtilstanden i Oslofjorden vil kunne begrense mulighetene for matproduksjon i sjø.

Satsing på videregående skoler og forskning innen mat og øvrig landbruk er svært viktig for sikre rekruttering og viktig kompetanseutvikling. Innsatsområde 3 kan ha med behov for kompetanseutvikling innen klimavennlig omstilling innen matproduksjon, skog og skogbruk og annen klimatilpasning knyttet til landbruk.

4.4 Regionale planbestemmelser

Vi mener planspørsmål/problemstillinger som har betydning for flere kommuner og/eller hvor det er sterkt behov for en helhetlig regional praksis med fordel kan understøttes av regionale planbestemmelser. Bestemmelsene er juridisk bindende ovenfor utbyggere og kommunene, og vi ser det derfor som viktig at de er forutsigbare og tydelige. Det må også være en bevissthet på hvilket omfang det benyttes regionale planbestemmelser, slik at de treffer målsettingen godt uten å medføre unødig ekstra saksbehandlingstid.

Vi mener offentlige myndigheter har et særskilt ansvar for å følge nasjonale føringer for areal, transport og byutvikling. Vi mener derfor det bør diskuteres å videreutvikle bestemmelsen om nylokalisering av offentlige arbeidsplasser som i dag gjelder Østfold, til også å gjelde resten av Viken.

Når det gjelder bestemmelser om handelsvirksomhet ser vi også behov for en helhetlig regional praksis. Vi er noe usikre på om behovet for bestemmelser er like tungt til stede som tidligere, eller om kommunene i større grad har egne bestemmelser om dette i sine arealplaner. I så fall kan det tale for å heller benytte retningslinjer i fylkesplanen. Det kan imidlertid også tenkes at det er enklere for kommunene om det finnes et regelverk for hele fylket, slik at man unngår for mange lokale prosesser på dette.

Det er mange utfordringer knyttet til definisjoner av type handel, bransjer og varegrupper. Disse er og i stadig utvikling, samtidig som det er noen juridiske begrensninger i plan- og bygningsloven

på hvor langt man kan detaljstyre. Videre kan det diskuteres om feil lokalisering av handel har større konsekvenser enn mange andre typer virksomheter.

Vi har nevnt tidligere i uttalelsen at det er store utbyggingsreserver knyttet til fritidsbebyggelse i fjellet. Vi mener det bør vurderes å etablere en regional planbestemmelse knyttet til utbygging av fritidsbebyggelse. Hovedhensikten med dette er å se på totalomfanget, og vurdere om det er behov for en miljørevisjon av eldre arealplaner. Det kan være mange eldre arealplaner som legger til rette for utbygging i områder hvor det ikke ville blitt akseptert i dagens planer. Det kan også være behov for å se på type utbygging. Hyttebyggingens påvirkning på kommunenes helsetjenester bør også vurderes.

Vi ser det som viktig å ivareta myrene i fylket. Det bør vurderes om det er behov for en regional planbestemmelse knyttet til utbygging på myr. Eldre arealplaner har i mindre grad tatt hensyn til hvilken viktig rolle myra har. Med hensyn til klimagassutslipp, naturmangfold, friluftsliv, hydrologi og klimatilpasning, kan det være riktig å bruke sterke virkemiddel i den regionale planleggingen for å sikre myrområder.

Det er viktig å utrede gode løsninger for å unngå tap av dyrka og dyrkbar jord. Det bør vurderes om regional planbestemmelse kan bidra til å nå de nasjonale og regionale jordvernmålene.

5. Tverrgående temaer

God miljøtilstand i vassdrag og sjø bør nevnes under det tverrgående temaet folkehelse.

5.1 Samarbeid

Velferdstjenestene må samarbeide for å finne helhetlige løsninger for barn og unge med sammensatte behov og deres familier. Gjennom lovendringer må det tydeliggjøres plikten til å samarbeide også utover oppfølgingen av den enkelte tjenestemottakeren. For at velferdstjenestene skal kunne etablere et godt samarbeid i enkeltsaker (jf. taushetsplikt og personvern), må disse instansene ha etablert gode samhandlingsstrukturer og rutiner for informasjonsutveksling.

Vi vil understreke nødvendigheten av samordning og tverrfaglighet særlig mellom tjenesteytere på områdene helse, bolig, arbeid (arbeids- og velferdsforvaltningen) og utdanning. Tjenesteytere kan være kommunale, fylkeskommunale og statlige og private som utfører oppgaver på vegne av slike tjenesteytere, og andre institusjoner som får offentlige tilskudd.

8.3 Alternativvurdering

Vi mener det hadde vært lettere for medvirkningen om planprogrammet allerede i høringsfasen var tydeligere på alternativvurderingen.

Vi ser ulike innretninger for geografisk differensiering av virkemiddelbruk og styring knyttet til arealvirkemidlene som særlig relevant, og anbefaler at det arbeides videre med dette alternativet.

Det er videre angitt tre ulike forslag til 0-alternativ. Vi anser ikke «konsekvenser av mangel på regional planlegging» som et «realistisk alternativ», og mener man bør vurdere fortrinnsvis kulepunkt 1 som 0-alternativ.

Med hilsen

Valgerd Svarstad Haugland
statsforvalter

Gunhild Dalaker Tuseth
direktør for klima og miljøvern avdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Medsaksbehandlere:

Anette Søråas, Karsten Butenschøn, Lise Økland, Une Borg Kjølseth og Kjersti Salberg